

מדינת ישראל
משרד החינוך

מערכת שידורים לאומית

מקצוע: תקשורת ומדיה

נושא השיעור: מוסדות התקשורת- חלק א'

עם המורה חני ינאי גלין

מה נלמד בשיעור?

1. הקשר בין ממשל לתקשורת

2. סוגי דגמי יחסי תקשורת ממשל
– קשר אפשרי בין שלטון לתקשורת

https://www.youtube.com/watch?v=jT_CDWHcJLg

"משחקי שלטון", 2011

הקשר בין תקשורת לממשל

- בכל מדינה קיים קשר ותלות בין מוסדות התקשורת לממשל.
- היחסים הללו מבוססים על מפת התקשורת והארגונים המרכיבים אותה, על אופי השלטון וכן על תהליכים פוליטיים, חברתיים ואחרים.

איך תקשורת וממשל פועלים ביחד

ישנם 4 דגמים לפיהם פועלת התקשורת בהתאם לסוגי ממשל שונים:

- הדגם הטוטליטרי (סובייטי קומוניסטי)
- הדגם הליברלי ("הנח לעשות" - L'aissez Faire)
- הדגם האוטוריטרי
- דגם האחריות החברתית (ציבורית)

הדגם הטוטליטרי (דיקטטורי)

1. מקורו ברוסיה הסובייטית והמשטר
הנאצי
2. התקשורת כפופה באופן מוחלט לשלטון
"שופרו של השלטון" או "זרוע של
השלטון"

הדגם הטוטליטרי (דיקטטורי)

3. תקשורת בבעלות השלטון.
4. קיים פיקוח מתמיד על התקשורת על ידי צנזורה ואמצעי דיכוי וענישה.
5. התקשורת היא חלק מתהליך החינוך: כלפי פנים וכלפי חוץ.

הדגם הטוטליטרי (דיקטטורי)

5. התקשורת היא חלק מתהליך
החינוך: כלפי פנים וכלפי חוץ.

הדגם הליברלי ("הנח לעשות")

- חופש הביטוי הוא הדרך הטובה ביותר להגיע לאמת ולחשוף טעויות
- מותר לפרסם הכול, גם דברים שמזיקים לשלטון, ובלבד שיהיו אמת

הדגם הליברלי ("הנח לעשות")

- אין צנזורה, אין רישוי, אין הגבלה חוקית על איסוף מידע, אין התערבות שלטונית

<https://www.youtube.com/watch?v=HNOvp5t7Dg>

ג'וליאן אסנג' – מדוע העולם זקוק לוויקיליקס

הדגם הליברלי ("הנח לעשות")

<https://www.maariv.co.il/journalists/Article-659260>

סתימת הפיות שמבצעת התקשורת, היא
האויב המסוכן ביותר של חופש הביטוי

הנבחרת

סתימת הפיות שמבצעת התקשורת, היא האויב המסוכן ביותר של חופש הביטוי

התקשורת הישראלית רואה זכות לעצמה לטפול כל דבר שקר על כל מי שאינו נושא חן
בעיניה, לרוב בשל היותו לאומי מדי או ציוני מדי לטעמה הפוסט-ציוני

ש"ר יורם שפירא 16:52 31/08/2018 5 דקות קריאה

התקשורת הישראלית / דגל סראנס / התקשורת האמריקאית

(AFP, נצלוט)

 כולל משלוח ואספקה מהירה!
קנה עכשיו

 ערכת הצביעה
המושלמת לבית
רק ב-199 ₪

לפני כשבועיים, במהלך מחאות ומחזורי היסב, יצאו 300 מהחשובים בעיתוני ארה"ב בהתקפה חריפה
על נשיא ארה"ב, דונלד טראמפ, וזאת בעיקר כתגובה על הגדרתו - הנכונה, של חומר - שלפיה,
התקשורת האמריקאית היא אויבת העם ויצרנית סדרתית של "חדשות" כוזבות. במסגרת ההתקפה
האנשים הנשוא גם בקר שחשפר היתולנאים בעולם שנכנסו - לרבות נרצחו - עקב עבודתם, נדד באופן
כזר מאז שנבחר, וזאת בכין התקופות החוררות ונשבות על התקשורת.

אז מה למדנו היום?

1. בין התקשורת למשטר קיימים מתחים של תלות ותחרות
2. אמצעי התקשורת מהווים מוקד עוצמה בחברה
3. קיימים 4 דגמים המתארים את הקשר בין תקשורת לממשל

משימת סיכום:

את ההוראה לרצוח את העיתונאי ג'אמל חאשוקג'י נתן האיש החזק ביותר של המשטר הסעודי, הנסיך מוחמד בן סלמן. עוד לפני הפרסום על הרצח למעטים היה ספק בנוגע לכך. בעריצויות העולם הערבי ברור שאף בכיר לא יקבל החלטות בלי הוראה מפורשת מן הממשל. המשטר הסעודי איבד כל אמינות לגבי הדיווח המשתנה לגירסת הרצח: ג'מאל לא היה שם, יצא ונעלם, מה קרה לו, הוא נהרג, בלי כוונה, אולי רצחו אותו בכוונה, רצחו באכזריות, מצטערים, אבל לנסיך הגדול לא היה מושג ועוד...

(מעובד מתוך עיתון "גלובס", יואב קרני, 19.11.18)

ועכשיו לעבודה

קראו את כתבתו של יואב קרני: "**הדילמה של טראמפ: מה יעשה הנשיא אם הנסיך הסעודי מעורב ברצח העיתונאי בטורקיה**"

א. הסבירו מהו **דגם יחסי תקשורת ממשל** המתאים ביותר למתואר בכתבה.

ב. הביעו דעתכם לגבי **התנהלותה של התקשורת** בסיקור הרצח בערב הסעודית לעומת הסיקור במדינות בהן המשטר הוא ליברלי.

מדינת ישראל
משרד החינוך

הצטרפו אלינו לחלק ב' של השיעור

מדינת ישראל
משרד החינוך

מערכת שידורים לאומית

מקצוע: תקשורת ומדיה

נושא השיעור : מוסדות התקשורת חלק ב'

עם המורה חני ינאי גלין

מה נלמד בשיעור?

1. דגמי ממשל – המשך:

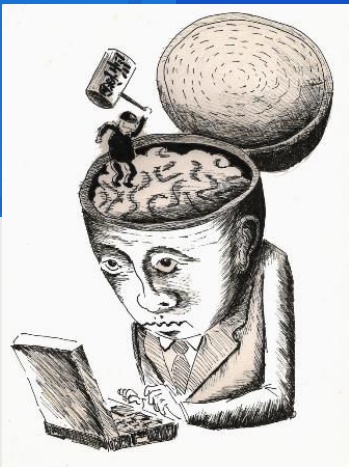
* הדגם האוטוריטרי

* דגם האחראיות החברתית (ציבורית)

2. הדגם הישראלי "המעורב"

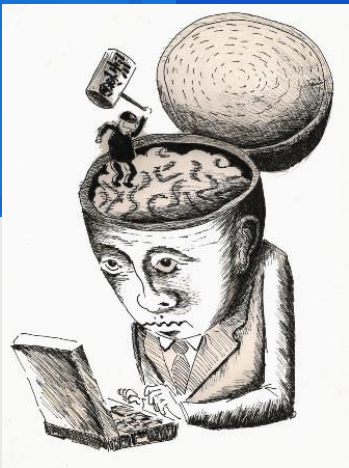
הדגם האוטוריטרי (מתקיים בשלטון דיקטטורי)

* מעניק חופש פעולה לתקשורת ולאזרחים כל עוד אינם מתנגדים למשטר.

* לשליט יש יכולת להחליט מה מותר ומה אסור לפרסם.

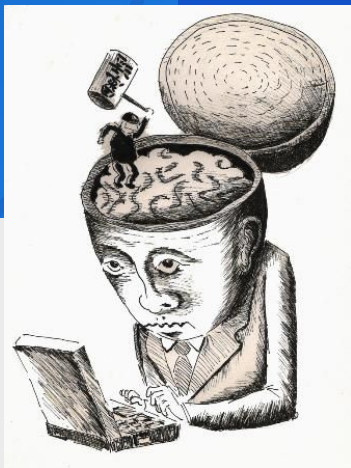
הדגם האוטוריטרי (מתקיים בשלטון דיקטטורי)

- * המודל מצדיק יחסי פיקוח רשמיים: רישוי, ייבוא מבוקר של עיתונות זרה, צנזורה, פיקוח של המדינה, סובסידיות
- * הבעלות על אמצעי התקשורת בעיקר פרטית תוך פיקוח של המשטר (הכשרת אנשים, קביעת תקנות, מתן רשיונות, צנזורה), אך גם ציבורית.

הדגם האוטוריטרי (מתקיים בשלטון דיקטטורי)

* משטר כזה קיים בעיקר במדינות העולם השלישי הלא מפותחות באפריקה.

* דגם זה יכול להתקיים גם בחברות שאינן אוטוריטריות, במצבים בהם התקשורת נתפשת כמי שמסכנת את השלטון: שטחים כבושים, מצבי מלחמה או משבר אחרים.

"ארדואן משתיק את מתנגדיו מבית, ופותח את הדלת לכלי תקשורת של גולים מארצות ערב"

איסטנבול הפכה לבירת ערצי הטלוויזיה של מתנגדי משטרים שעזבו את ארצם באביב הערבי. היקף חופש הביטוי שלו זוכים הזרים, מושפע משיקולי מדיניות החוץ של הממשלה הטורקית

ימאן נור, במשרדו באיסטנבול, בחודש שעבר. "אף אחד מאתנו לא חשבוהו על התקווה לחזור ביום חן הימים הביתה" צילם: TARA TODRAS

המפיק סופר: שלוש, שתיים, אחת. הבמיקה מתחזקת, והפרק החמישי של "סוריה היום" בשידור חי מתחיל. תוכנית הקטסטרופה המבוססת לסרטים תומכי האופוזיציה שניפוצו בעולם מאז פרוץ מלחמת האזרחים באיראן באמצע משודרת מדי יום באינטרנט, ברשת הקטסטרופה הווירלית. "סוריה היום" ותוכנית דמויות של משמעות מתנגדי משטר, ממציא, ומתקין ומוציא לאור – חתומים בעולם הערבי כדי להשתלח בביתו – יחסי במספרם לרשימת מנחם תלם – שצארו של הנשיא רבין כיום בירושלם.

לאחר שהתקוממות האביב הערבי נמתח במגפי חרדים שקמו לתחייה, או נעונו במלחמות אורחים אמריות, החלה אססנכול להסמכן בכירה האווירה פולטיקאים, פליטים פולטיים, מורדים ועיתונאים, שחתרו להוביל את ההיסטוריה לכיוון אחר בארצותיהם — ונתקלו במכשול. באססנכול הם בניו חיים חדשים, ממשלים לנהל את המאבק מרחוק וחומסים מעונשי מאסר, או נרצו מכך, במלוחותיהם.

דגם האחריות החברתית- (מתקיים במדינות דמוקרטיות)

* הדגם מנסה להתמודד עם כל מה שהכשיל את הרעיון הליברלי

* בדגם זה- יש הסכם בין המדינה לתקשורת.

* המדינה סומכת על התקשורת שתדע מה לפרסם ומאפשרת לה חופש ביטוי. והתקשורת יודעת שלא כל דבר עליה לפרסם.

דגם האחריות החברתית- (מתקיים במדינות דמוקרטיות)

* דגש על אוטונומיה תקשורתית בצד מחויבות לחברה (לא לשלטון)

* התקשורת מסכימה שיחולו עליה הגבלות ויהיו מנגנוני פיקוח וריסון (מועצות למיניהן)

* קיום סטנדרטים מקצועיים ברורים (אתיקה)

הדגם הישראלי ה"מעורב"

מהו הדגם הישראלי?

דגם "מעורב" אשר משלב בתוכו שני

דגמי תקשורת קיימים:

אחריות חברתית + אוטוריטרי

מה אומר הדגם הישראלי?

* בנושאים של **בטחון המדינה** - השלטון/ צבא/ צנזורה
קובעים מה מותר ומה אסור לפרסם על מנת לא לפגוע
בביטחון המדינה (האוטוריטרי)

* בכל נושא אשר **אינו קשור** לביטחון המדינה- המדינה
סומכת על התקשורת ומאפשרת לה חופש ביטוי (האחריות
החברתית)

פרשת הצפת בסיס חיל האוויר בחצור

<https://youtu.be/VAmSApJTeow?t=137>

משימה לסיכום השיעור

פאודה האמיתית: הצצה ליחידת דובדבן

"רובים ודובדבנים" נותנת סקירה מרתקת על היחידה הסודית - תיעוד של פעילות לילית בכפרים ומעצר מבוקשים. סדרת הכתבות שעלתה השבוע בחדשות כאן 11 על יחידת דובדבן, מעניקה הצצה לאחת היחידות הסודיות והעסוקות ביותר בצה"ל. הכתב רועי שרון שהה עם לוחמי היחידה ומפקדיה ומביא תיעוד של הקולות, הדילמות, האימונים והפעילות המבצעית של היחידה.

משימה לסיכום השיעור

<https://www.youtube.com/watch?v=CGFrBq4lyxs&t=2s>

צפו בכתבה והסבירו כיצד בא לידי ביטוי דגם התקשורת
הישראלי בשידור התוכנית
"חדשות הערב", 17.11.19

מדינת ישראל
משרד החינוך

תודה שהשתתפתם בשיעור